

Kommunstyrelsen

§ 122

KS.2023.0263

**Yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om
översiktsplan****Ärendebeskrivning**

Boverket har skickat en inbjudan till Eslövs kommun om att svara på remiss om ”Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning”.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan
- Kommunledningskontorets synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan
- Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning
- Remissbrev, Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning

Beredning

Efter en ändring av 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF ska översiktsplaner vara utformade så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Som en följd av det har Boverket tagit fram ett förslag till föreskrifter som ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. I remissen ingår även en konsekvensbeskrivning.

Syftet med föreskrifterna är att ”översiktsplanens information ska kunna utbytas digitalt och därmed komma ett steg närmare en obruten digital samhällsbyggnadsprocess där översiktsplaneinformation ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Författningen ska ge möjligheter till en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.”

Boverket beskriver flera fördelar med gemensamma föreskrifter (utöver att ge kommunerna stöd att uppfylla de nya lagkraven). Det blir bland annat möjligt att göra jämförande analyser mellan kommuner och det kan underlätta mellankommunal och regional samordning. Det förenklar utbytet av information mellan olika aktörer (till exempel mellan en kommun och en statlig myndighet). Tillgängligheten till alla kommuners översiktsplaner ökar jämfört med idag, vilket skulle underlätta för enskilda/privata aktörer och effektivisera många myndigheters arbeten. Boverket menar även att föreskrifterna möjliggör genomförande av EU:s Inspire-direktiv (vars syfte är att standardisera hur geografisk information ska utformas och tillgängliggöras i EU).

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

Föreskrifterna gäller för översiktsplanens alla delar. Enligt förslaget ska föreskrifterna träda i kraft 1 maj 2024. De blir dock obligatoriska att tillämpa på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026, då kravet på digitalisering börjar gälla.

Kommunledningskontoret ser positivt på den pågående digitaliseringen av olika planprocesser. Digitalisering är en förutsättning för samhällsutvecklingen och det är viktigt att även översiktsplaneringen rör sig i takt med den. Precis som Boverket beskriver finns nyttor med en enhetlig översiktsplanering.

Men Kommunledningskontoret menar att Boverkets remissförslag har för stort fokus på tekniska lösningar och att det saknar konsekvensbeskrivningar utifrån påverkan på översiktsplanens politiska dimension. Vidare finns även oklarheter i förslaget vilket riskerar en negativ påverkan de nyttor som Boverket lyfter fram. Det gäller framförallt de delar som handlar om mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunledningskontorets synpunkter på det utsända konsultunderlaget finns i separat bilaga.

Beslut

- Kommunstyrelsen antar Kommunledningskontorets svar som sitt och skickar det till Boverket.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret - Tillväxtavdelningen

Boverket - remiss@boverket.se Diarienummer 2787/2022

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

2023-06-02
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunledningskontorets synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Kommunledningskontoret ser positivt på den pågående digitaliseringen av olika planprocesser. Digitalisering är en förutsättning för samhällsutvecklingen och det är viktigt att även översiktsplaneringen rör sig i takt med den. Precis som Boverket beskriver finns nyttor med en enhetlig översiktsplanering.

Men Kommunledningskontoret menar att Boverkets remissförslag har för stort fokus på tekniska lösningar och att det saknar konsekvensbeskrivningar utifrån påverkan på översiktsplanens politiska dimension. Vidare finns även oklarheter i förslaget vilket riskerar en negativ påverkan de nyttor som Boverket lyfter fram. Det gäller framförallt de delar som handlar om mark- och vattenanvändningskartan.

Nedan redovisas Kommunledningskontorets synpunkter:

Det politiska perspektivet:

En översiktsplan är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras. Den visar kommunens viljeinriktning gällande mark- och vattenvändning. Både planen i sig och arbetet med att ta fram planen är i stor utsträckning en politisk process. Boverket betonar i remissförslaget att föreskrifterna har fokus på att forma en gemensam struktur för översiktsplaner och inte att påverka innehållet. Vidare beskriver de att en förbestämd struktur för översiktsplanens informationsmängder innebär en möjlighet till effektivisering som frigör tid till planeringsarbetet. Samtidigt konstaterar Boverket att föreskrifterna kommer att kräva en ny arbetsprocess i kommunerna.

Kommunledningskontoret anser att resonemangen visar på en brist i Boverkets förståelse av översiktsplaneringens politiska dimension. Det stämmer visserligen att delar av arbetet kan underlättas av ett förbestämt format, men att gemensamt sätta definitioner som visar hur en kommun ska utvecklas gällande mark- och vattenanvändning är viktig del av planeringsarbetet. Det är ett sätt att visa utgångspunkter och ambitioner för just den specifika kommunen. Denna aspekt saknar Kommunledningskontoret i remissförslaget och menar att Boverket måste inkludera den i en konsekvensbeskrivning. Vidare anser Kommunledningskontoret att en förändrad arbetsprocess även kan komma att påverka översiktsplanens innehåll.

Föreskrifternas omfattning:

Remissförslaget innehåller forskrifter för hela översiktsplanen och inte endast mark- och vattenanvändningen. Anledningen till detta är enligt Boverket att om föreskrifterna endast omfattar delar av översiktsplanen så kommer de inte att möjliggöra en effektiv digital samhällsbyggnadsprocess samt att det skulle finnas en risk att övriga delar av planen förbises i efterföljande planering och prövning.

Kommunledningskontoret anser att det är en rimlig utgångspunkt och delar uppfattning att en översiktsplan är mer än mark- och vattenanvändningskartan. Dock konstaterar Kommunledningskontoret att en kommun ska använda samma identifikation ”Övriga förhållanden av väsentlig betydelse för” (tabell 5) för all information som inte omfattas av innehållskraven i Plan- och bygglagen. Det finns en risk att det blir svårt att göra analyser utifrån identifikationen då stora mängder information av olika karaktär kommer att identifieras på samma sätt.

Förslag till identifikationer för utvecklingsinriktning respektive mark- och vattenanvändning:

I remissförslaget finns förslag på hur en kommun ska definiera översiktsplanens utvecklingsinriktning och mark- och vattenanvändning. För utvecklingsinriktningen finns fyra möjliga identifikationer som kommunen ska använda för att lyfta fram strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som är särskilt viktiga för den långsiktiga utvecklingen. Kommunledningskontoret bedömer att förslagen till identifikation är bra och har inga synpunkter på dem.

För mark- och vattenanvändningen finns 53 möjliga identifikationer för kommunen att använda. De skiljer sig åt i konkretiseringsgrad, vissa som till exempel ”mångfunktionell bebyggelse” är generella, men andra som till

exempel ”resecentrum” är specifika. Det kommer att vara möjligt att kombinera olika mark- och vattenanvändningar på samma geografiska yta.

Kommunledningskontoret förstår tanken med att det finns många kategorier med olika detaljeringsnivå. Det skapar möjlighet att hitta en nivå som fungera för den specifika kommunen. Men Kommunledningskontoret ser en risk med att olika kommuner kommer att göra olika bedömningar av hur identifikationerna ska användas och det inte blir tydligt hur avvägningar har gjorts. Detta kan komma att påverka de nyttor som Boverket ser med gemensamma föreskrifter såsom exempelvis möjligheten att göra kvantitativa analyser och jämföra kommuner sinsemellan. En tydlig hierarki mellan identifikationerna hade kunnat minska otydligheten.

För såväl utvecklingsinriktning som mark- och vattenanvändning kommer det dessutom finnas möjlighet att i redovisningen av utvecklingsstrategin samt mark- och vattenanvändningskartan använda egna begrepp som inte finns med i föreskrifterna. Kommunen måste dock koppla den egna benämningen till en identifikation så att den blir sökbar.

Kommunledningskontoret tolkar denna möjlighet som ett sätt att minska föreskrifternas påverkan på översiktsplanens innehåll, vilket egentligen är positivt. Risken är dock att det leder till en ännu större otydlighet om vilken mark- och vattenanvändning som egentligen gäller och att det uppstår missförstånd när informationen används i andra sammanhang än i översiktsplanen.

Länsstyrelsens roll:

Även länsstyrelsens roll blir förändrad med föreskrifterna. Enligt remissförslaget ska länsstyrelsen lägesbestämma synpunkter i sitt granskningsyttrande.

Kommunledningskontoret ser det som något positivt att länsstyrelsen utvecklar sitt arbetssätt, det kan göra synpunkterna tydligare för såväl den aktuella kommunen som för andra aktörer. Idag är kommunen ansvarig för att tydliggöra länsstyrelsens synpunkter i översiktsplanen, men detta ansvar borde, i och med föreskrifterna, rimligtvis övergå till länsstyrelsen. Remissförslaget saknar dock information om hur ansvarsfördelningen mellan kommun och länsstyrelse ska se ut och Kommunledningskontoret efterlyser därför ett förtydligande av detta.